

GRZEGORZ DOLATA

Biblioteka Uniwersytetu Rzeszowskiego

e-mail: zbspec@ur.edu.pl

Cyfrowe archiwum profesora Kazimierza Brauna w Pracowni Zbiorów Specjalnych Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego

Pracownia Zbiorów Specjalnych Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego, współpracując ściśle z Pracownią Badań i Dokumentacji Kultury Literackiej funkcjonującej w Instytucie Filologii UR, od 2010 r. gromadzi, opracowuje, przechowuje i udostępnia archiwalia polskich poetów emigracyjnych. W skład zbiorów wchodzi przede wszystkim: książki, czasopisma, dokumenty, korespondencja archiwalna, rękopisy, maszynopisy, notatniki i notatki odręczne oraz materiały zawarte na nośnikach elektronicznych, takich jak płyty CD i DVD.

Obecnie w Pracowni znajdują się archiwalia sześciu emigracyjnych twórców literackich, a mianowicie: Floriana Śmieji, Jana Darowskiego, Andrzeja Buszy, Józefa Wittlina, Bogdana Czaykowskiego, a od niedawna także Kazimierza Brauna.

Kazimierz Braun (ur. 29 czerwca 1936 r. w Mokrsku Dolnym) to wybitny polski aktor i reżyser teatralny, scenarzysta, teatrolog, krytyk teatralny, pisarz i tłumacz, który od 1985 r. mieszka i pracuje w Stanach Zjednoczonych.

Zbiory archiwalne prof. Kazimierza Brauna zostały przekazane Pracowni Badań i Dokumentacji Kultury Literackiej w formie dyskietek, płyt CD i DVD, kaset VHS oraz plakatów teatralnych. Zgromadzone dokumenty na dyskietkach zostały podzielone na 7 części i w związku z tym przeegrane na 7 płyt CD tworząc w ten sposób wraz z innymi nagraniami audiowizualnymi na płytach CD i DVD, Cyfrowe archiwum profesora Kazimierza Brauna. W stworzonym w ten sposób Cyfrowym archiwum, każda z tych 7 części znajdująca się na osobnej płycie CD ma własną nazwę.

1. Adaptacje – opowiadania – wywiady
2. Artykuły – referaty
3. Książki
4. Dramaty – adaptacje – teksty towarzyszące
5. Teksty
6. Varia
7. Zdjęcia

Powyższe materiały w celu trwałej archiwizacji zostały dodatkowo przekopiowane z płyt CD na serwer Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego.

W toku dalszej pracy nad archiwum prof. Brauna został opracowany bardzo szczegółowy i dokładny spis wszystkich przekazanych materiałów łącznie z plakatami i kasetami VHS, pod nazwą „**Archiwum profesora Kazimierza Brauna**”. Spis ten zawiera, także dane z Cyfrowego archiwum z informacjami, na której płycie CD i w którym katalogu

znajduje się konkretny dokument archiwalny. Powyższy spis składa się z 14 części, z których 12 dotyczy Cyfrowego archiwum.

W pierwszej części znajduje się podzielony na dwie części „Wykaz dramatów Kazimierza Brauna”. Pierwsza część obejmuje dramaty napisane w języku polskim, a druga w języku angielskim. Wśród dramatów w języku polskim znajdują się m. in. tytuły takie jak: *Modrzejewska, Królowa Emigrantka, Rzecz o Norwidzie z jego słów utkane, Tamara L., Dzieci Paderewskiego, Paderewski wraca, Szkło bolesne, Promieniowanie. Maximilianus, opowieść sceniczna o Świętym Marii Kolbem, WTC 9/11 NYC*. Natomiast w języku angielskim odnajdziemy tytuły takie jak: *Emigree Queen, Paderewski Returns, Paderewski's Children, Radiation, A story of Maria Skłodowska-Curie, Father Maximilian's Cell, The Mysteries of Ordonka*.

W drugiej części znajdują się „Adaptacje”, spośród których w języku polskim są np.: Georga Orwella *Folwark zwierzęcy*, Jerzego Brauna *Europa*, Davida Mameta *Oleana*, a w języku angielskim m. in. Tadeusza Różewicza *Birth Rate*, Georga Orwella *Animal Farm*, Bruno Jasieńskiego *Dummies' Ball*, Grahama Greena *The Power and the Glory*.

W kolejnej części zatytułowanej „Powieści, opowiadania, wspomnienia” mamy napisane w języku polskim takie utwory jak: *Alaska, Dzień świadectwa, Pakt gnieźnieński, Pożeganie z Alaską, Rozdarta kurtyna*, a w języku angielskim: *A Bird on Stilts i Day of Witness*.

Następna część zawiera „Wiersze” Kazimierza Brauna np. *Dialog Reżysera ze Świętym Augustynem, Naśladowanie Świętych*.

Bardzo istotna jest piąta część pod nazwą „Teksty towarzyszące sztukom teatralnym”, ponieważ obfituje w dużą liczbę materiałów archiwalnych, także w języku polskim i angielskim. W języku polskim mamy np. takie tytuły jak: *Gwiazda Paderewskiego, Założenia i wstępny projekt scenariusza filmu telewizyjnego, Krótka historia teatru*, a w języku angielskim np. *A Life and Works of Ignacy Paderewski, Facing Theater Space*.

Szósta część nazwana „Inne teksty” obejmuje teksty z historii literatury, kultury, historii, refleksje autora na temat emigracji. W języku polskim są to np.: *Emigracja w sporze o istotę polskości, Konflikt pomiędzy kulturą a cywilizacją współczesnego Zachodu*, a w języku angielskim np. *Information about Day of Witness, John Paul II as I remember Him*.

W siódmej części znajdują się „Wywiady, rozmowy przeprowadzone z Kazimierzem Braunem” m. in. *Kazimierz Braun i Tadeusz Różewicz: Język teatru po raz czwarty* czy Joanny Roszak *Iść jeszcze dalej. Z Kazimierzem Braunem o Tymoteuszu Karpowiczu*.

W ósmej części znajduje się „Korespondencja Kazimierza Brauna”. W języku polskim są to listy np. do Prezydenta Lecha Kaczyńskiego z 24 lipca 2006 r., do Jego Eminencji kard. Stanisława Dziwisza, a w języku angielskim np. od Prezydenta Lecha Kaczyńskiego z 17 czerwca 2006 r. z okazji podwójnego jubileuszu czyli 70 urodzin i 45 lat pracy teatralnej.

Natomiast dziewiąta część spisu zawiera „Wykłady prof. Kazimierza Brauna” np. *Kultura i cywilizacja Ameryki na progu XXI wieku (wybrane zagadnienia, notatki do wykładów), Walka Rzeszy Niemieckiej i Związku Sowieckiego z polską kulturą w latach II wojny światowej*.

W części dziesiątej mamy spis „Kaset VHS” z nagraniami przedstawień teatralnych obejmujący podział na dramaty i adaptacje, a w jedenastej spis nagrań na „Płytych CD i DVD” również z takim samym podziałem.

W dwunastej części znajduje się zestawienie 29 „Plakatów z przedstawień teatralnych” wyreżyserowanych przez Kazimierza Brauna w kraju i za granicą.

W części trzynastej znajdują się „Teksty innych autorów o Kazimierzu Braunie” w języku polskim i angielskim. W języku polskim np. Daniela Gerould Przedmowa do *Krótkiej historii teatru Polskiego od XI do XX wieku Kazimierza Brauna*, a w języku angielskim np. Justyny Hofman –Wiśniewskiej *Kazimierza Brauna Grand Theatre*.

Ostatnią częścią spisu są „Teksty innych autorów”, spośród których w języku polskim możemy znaleźć tekst żony profesora pt. *Różewicz w Buffallo. Pytanie o tożsamość pokolenia*, a w języku angielskim Adama Mickiewicza *Monolog Konrada z Dziadów cz. III*.

Wszystkie przekazane przez prof. Kazimierza Brauna materiały archiwalne, a szczególnie archiwum cyfrowe bardzo wzbogaciły kolekcję Pracowni Zbiorów Specjalnych Uniwersytetu Rzeszowskiego i stanowią niezwykle ważną część archiwaliów emigracyjnych twórców literackich. Dokumenty archiwalne z Cyfrowego archiwum prof. Kazimierza Brauna pozwalają głębiej zapoznać się z całokształtem jego artystycznej twórczości, która jest niezwykle szeroka i różnorodna. Ogólna dostępność tych materiałów w Pracowni Zbiorów Specjalnych BUR umożliwia każdemu badaczowi twórczości prof. Brauna bezproblemowe z nich korzystanie. 17 czerwca 2014 r. podczas wizyty w Uniwersytecie Rzeszowskim i uroczystego otwarcia Cyfrowego archiwum, Profesor Kazimierz Braun dodatkowo wyraził wolę udostępnienia swych archiwalnych zasobów w jeszcze szerszy sposób za pośrednictwem Podkarpackiej Biblioteki Cyfrowej. Podjęto już działania mające na celu stworzenie w PBC odrębnej kolekcji dedykowanej Twórcy.

